

Stichting Terschellings Oerol Festival

Geadviseerd subsidiebedrag: € 669.160

Gevraagd subsidiebedrag: € 917.567

Over de instelling

Stichting Terschellings Oerol Festival (hierna: Oerol), podiumkunsten, festivals, Terschelling

Oerol is een interdisciplinair locatietheaterfestival dat jaarlijks in juni gedurende tien dagen plaatsvindt op Terschelling. Naast locatievoorstellingen van gevestigde gezelschappen en nieuw talent toont het festival beeldende installaties en landschapskunst (het 'Expeditie-programma'). Oerol wil de grenzen van de locatiekunsten oprekken met dans, teksttheater, mime, muziektheater en hedendaags circus voor makers, programmeurs en vakgenoten. Het festival legt extra nadruk op muziek, storytelling en straattheater. Het biedt ruimte aan kunstenaars om werk te ontwikkelen en te presenteren. Oerol formuleert als uitgangspunten voor subsidieperiode 2025 - 2028 'rechtvaardigheid en meerstemmigheid', 'worteling op het eiland' en 'minder plek innemen'. De natuur is volgens het festival de hoofdrolspeler in elk stuk dat voor Oerol wordt gemaakt.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.25 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Terschellings Oerol Festival een subsidiebedrag toe te kennen van € 669.160.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Oerol kende in de subsidieperiode 2021 - 2024 afwisselend live en online edities. De raad waardeert de inspanningen van het festival op het gebied van digitalisering in de voorbije jaren. Sinds de editie van 2023, die weer fysiek plaatsvond, maakt Oerol de keuze een compacter festival te organiseren met meer aandacht voor de natuur op het eiland, bijvoorbeeld door het verminderen van het aantal speellocaties en het terugschalen naar één festivalhart. Deze keuzes gaan hand in hand met nieuwe ideeën over de positie van het festival op het eiland. In dat kader ontwikkelde de instelling een Ecologisch Kompas, 'een handreiking voor artistiek maatwerk waarmee we bijdragen aan een leefbaar eiland en een toekomstbestendig Oerol Festival.' Het Kompas gaat over de verhouding tussen mens en natuur. 'De mens staat niet boven de natuur' is een van de uitgangspunten.

Al met al wordt toegewerkt naar een herijking van wat Oerol is. Die gedachtevorming leidt tot een kleinschaliger opzet. De raad waardeert de onderbouwing die het festival voor deze omwenteling geeft, maar constateert tegelijkertijd dat ook strengere wet- en regelgeving Oerol beperkt in haar omvang. Dit ziet de raad als een potentiële serieuze bedreiging en het roept vragen op over de toekomstbestendigheid van het festival.

De raad is positief over de recente edities. Oerol biedt een bijzondere ervaring op een bijzondere plek. Producties komen op het eiland op een andere manier tot hun recht dan elders en met een bezoek aan Oerol dompelt de bezoeker zich onder in kunst en natuur. Toch is een rode lijn in subsidieperiode 2021 - 2024 niet altijd zichtbaar geweest, net zo min als een duidelijke verhouding tussen de programmering en de specifieke omstandigheden op het eiland. Omdat veel van het getoonde werk niet specifiek voor het eiland gemaakt is en ook elders in het land te zien was, is het aanbod van het festival minder aanvullend ten opzichte van het reguliere aanbod. De raad is evenwel positief over de ontwikkelprogramma's die Oerol ontplooid met partners als Festival Over het IJ en die in subsidieperiode 2025 - 2028 plaatsvinden onder de noemer Atelier Oerol, onderdeel van de Werkplaats, de onderzoeks- en ontwikkelingsafdeling van het festival.

In de plannen voor de periode 2025 - 2028 leest de raad een voortzetting van de nieuw gekozen koers. Zo wil het festival straattheater en storytelling een centralere plek geven en zet de organisatie duidelijk in op het vinden van nieuwe stemmen en talent ('meerstemmigheid'). Zij identificeert daarnaast zeven themalijnen voor de programmering van de edities in subsidieperiode 2025 - 2028, waaronder 'ritueel als oervorm' en het 'decentreren van de mens'. De raad vindt deze ideeën aansprekend en heeft op basis van de plannen vertrouwen in het vermogen van de instelling om het festival de komende tijd nieuw elan te geven. Daartoe geven de helder uiteengezette nieuwe koers en de uitgebreid beschreven aandachtsgebieden voldoende aanleiding. Zo is de raad enthousiast over de nieuwe verhouding tussen de programmering en de natuurlijke omgeving op Terschelling, waarbij hij verwacht dat dit uitgangspunt de wisselwerking tussen het aanbod en de specifieke speellocaties goed zal doen.

De raad heeft tevens vertrouwen in de solide onderbouwde programma's op het gebied van talentontwikkeling, inzichtelijk onderverdeeld en opgebouwd in 'Atelier Oerol Lab' (een meerdaags introductieprogramma), 'Atelier Oerol Residenties' (ontwikkelprogramma met producerende partners) en 'Atelier Oerol Presentaties' (presentatie van een eerste locatieproject van een nieuwe maker). Deze programma's vormen bouwstenen voor de Werkplaats, waaraan gedurende de subsidieperiode 2025 - 2028 makers als Nineties Productions met NITE, Kate Moore met Cello Octet, Mees Vervuurt en Kasper Vandenberghe zullen deelnemen. Oerols internationale netwerk kan daarnaast worden benut om de

makers een internationale springplank te bieden, onder meer via het lidmaatschap van het IN SITU-netwerk, Europees platform voor artistieke creaties in de openbare ruimte. Zo draagt het festival bij aan de positie en zichtbaarheid van Nederlandse makers in het buitenland. Ook werkt Oerol samen binnen Station Noord, een samenwerkingsverband op het gebied van talentontwikkeling van de grote podiumkunstorganisaties uit de drie noordelijke provincies.

Maatschappelijke betekenis

In recente jaren zijn de voorstellingen die Oerol programmeert zich meer gaan verhouden tot de samenleving. De raad juicht deze ontwikkeling toe en ziet deze ook in samenhang met de nieuwe artistieke koers en visie op de natuurlijke omgeving van het festival. Zo zag hij voorstellingen waarbij eilandbewoners met verhalen over Terschelling waren betrokken of een voorstelling over verdwenen diersoorten. De raad is wel van mening dat het hier om aanzetten gaat en vindt dat de programmering zich nadrukkelijker mag verhouden tot de specifieke sociale, culturele en economische omgeving van het festival.

Oerol biedt beperkt plek aan maatschappelijk debat. Hoewel in de missie en visie van Oerol thema's als duurzaamheid en diversiteit uitgebreid worden besproken was dat gedurende de festivaledities relatief beperkt zichtbaar. Waar in een verder verleden experiment en innovatie een belangrijke plek kregen op het festival, was dat in subsidieperiode 2021 - 2024 minder het geval. Oerol organiseert themadagen en talkshows, maar de raad vindt de invulling hiervan niet altijd geslaagd en doeltreffend. Hij is evenwel zeer positief over Oerols gedragscode, waarmee ze uitvoerig de impliciete gedeelde waarden concreet maakt en deelt met publiek, medewerkers en makers.

De raad vindt de plannen voor subsidieperiode 2025 - 2028 interessant. Het Ecologisch Kompas is een goed doordacht anker voor de invulling van het festival. Oerol werkt in dit verband samen met partijen als Rijkswaterstaat, Wetterskip Fryslân, de gemeente Terschelling en Staatsbosbeheer. Met die laatste is gedurende het jaar intensief contact; de partijen vinden elkaar in een gezamenlijke inzet die zowel natuurbehoud als kunst omvat. De raad vindt deze samenwerking bijzonder en passend bij de rol die Oerol op Terschelling wil spelen. De uitgangspunten uit het Ecologisch Kompas vormen de basis voor een *roadmap* met concrete doelen op het gebied van Transport & Vervoer, Voedsel & Drank, Energie, Materialen en Sanitatie.

Oerol beschrijft voldoende hoe ze omgaat met eerlijke beloning voor haar personeel. De instelling is voldoende transparant over de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code en licht haar inzet op elk van deze waarden voldoende toe. Met betrekking tot de naleving in de toekomst staan in de aanvraag goed toegelichte plannen. De belangrijkste hiervan zijn stappen op het

gebied van duurzaamheid, sociale veiligheid en gelijke behandeling. Oerol hanteert een eigen cao, die is gebaseerd op de cao Toneel en Dans.

De reflectie die Oerol geeft op diversiteit en inclusie vindt de raad in beginsel goed. Hij erkent ook de specifieke uitdagingen waarmee Oerol te maken heeft, gegeven het feit dat het festival op een Waddeneiland plaatsvindt. Dit werpt drempels op die andere festivals niet kennen. Oerols reflectie aan de hand van een scan op de vier P's uit de code toont een zelfbewuste houding, maar de uiteenzettingen die de instelling geeft onder de noemer 'Meerstemmigheid' lezen ook wat academisch en gedistantieerd, waardoor de raad weinig zicht krijgt op de concrete stappen die ze op dit gebied gaat zetten.

De instelling beschrijft uitgebreid hoe ze de Code Diversiteit & Inclusie toepast en maakt het voldoende aannemelijk dat het beschreven beleid in de praktijk ook uitgevoerd wordt of gaat worden. De instelling beschrijft zeer uitgebreid hoe het beleid is vormgegeven om de diversiteit onder het personeel te bevorderen. Ze beschrijft haar inspanningen om een nieuw wervingssysteem, awareness teams, zelfonderzoek, een gedragscode en een geoptimaliseerde onboarding te starten.

Oerol is goed geworteld op Terschelling, wat tot uiting komt in de verbanden met eerdergenoemde partners als de gemeente Terschelling en Staatsbosbeheer, alsmede in deelname aan regionale netwerken in het noorden, waaronder Station Noord en het netwerk Natuur & Cultuur, samen met Into Nature, Arcadia, Sense of Place en diverse culturele instellingen op het gebied van beeldende kunst in Noord-Nederland. Op het gebied van cultuureducatie betreft het festival basisschoolkinderen en vmbo'ers die op het eiland naar school gaan.

Toegankelijkheid

Oerol is, per definitie, moeilijk toegankelijk. Een bezoek aan Oerol vergt bijzondere inspanning vanwege het feit dat Terschelling een eiland is. Voor veel mensen zijn de kosten voor vervoer en verblijf hoog. Het publiek van Oerol is overwegend wit en vrouwelijk. Het festival zet zich in voor een breder en diverser publiek. De raad kijkt in dat licht extra kritisch naar de programma-onderdelen die exclusief toegankelijk zijn voor Vrienden, de zogenaamde Vriendenacties. Hoewel hij de keuze voor een dergelijk programma uit financiële overwegingen begrijpt, draagt het bij aan de toch al vrij hoge drempels voor een bezoek aan het festival.

Oerol wil haar publiek graag verjongen en diversifiëren. Volgens cijfers is dat in 2023 al beter gelukt: de groep bezoekers in de leeftijdscategorie van 25 tot 34 jaar is gegroeid. Het festival erkent dat het niet voor iedereen een gastvrije omgeving vormt. In 2024 introduceerde het festival de 'Jopies': festivalgangers onder de 35 jaar konden tegen een gereduceerd tarief een festivalbandje kopen. Om te komen tot een bredere financiële inclusie maakt de instelling eveneens vanaf 2024 een

start met het ‘Pay what you can’-principe. Daarnaast besteedt zij aandacht aan toegankelijkheid voor blinden en slechtzienden door de inzet van audiodescriptie en wordt ingezet op het bieden van extra assistentie aan mindervaliden.

De raad is positief over deze voornemens maar mist wel een integrale visie op publieksbereik. Het festival doet veel verschillende pogingen om in te zetten op nieuw publiek, maar de raad had daaromtrent graag een overkoepelende strategie gezien, inclusief stappenplan en fasering. Op basis van de plannen is hij daarom nog niet overtuigd van de doeltreffendheid van de losse maatregelen. Daarbij merkt hij op dat een visie op het huidige, trouwe Oerol-publiek eveneens ontbreekt.

Oerol reflecteert beperkt op digitalisering, behoudens plannen om digitale middelen in te zetten ten behoeve van het bereiken van nieuw publiek en het creëren van meer betrokkenheid.

Middels contacten met lokale scholen en nieuwe samenwerkingen met onder andere cultuuronderwijsorganisatie Kunstkade zet Oerol in op nieuwe educatieve trajecten, waarbij crossovers tussen natuur- en cultuuronderwijs worden gestimuleerd en een podium worden gegeven. De raad hoopt dat de instelling deze ambities in de komende subsidieperiode met frisse energie vorm kan geven.

Bedrijfsmatige gezondheid

Zoals hierboven beschreven loopt Oerol tegen grenzen aan op het gebied van natuur, eiland, programma en de financiering daarvan. Als ze in 2027 minder bezoekers per kernactiviteit trekt is het noodzakelijk de inkomsten per bezoeker substantieel te verhogen door hogere entreprijzen te heffen. De raad moedigt de instelling aan om hierbij de ambities met betrekking tot publieksvernieuwing goed te bezien.

De instelling had in 2022 een relatief hoge liquiditeit, solvabiliteit en een hoog weerstandsvermogen. Oeral heeft een mix van eigen inkomsten (74 procent) en subsidies (26 procent). Ze heeft begroot dat deze verhouding gelijk blijft. Bij een afnemend publieksaantal moet de bijdrage per bezoeker toenemen om de verhouding gelijk te houden. De begroting is realistisch gezien het activiteitenplan, maar kent wel lichte risico's.

Oerol heeft voldoende beschreven hoe zij de principes van de Governance Code Cultuur toepast. Ook heeft zij toekomstige doelen beschreven. Onder meer een diverse raad van toezicht en het hanteren van maximale termijnen in het kader van een interne Code Governance, enigszins vergelijkbaar met het rooster van aftreden bij de raad van toezicht.

Geografische spreiding

Oerol is gevestigd op Terschelling. Binnen de categorie Podiumkunstenfestivals zijn er meer aanvragers dan beschikbare plekken. Een goede geografische spreiding kan worden gerealiseerd op basis van afweging van de vestigingsplaats van de aanvragers.